

Renata Kusiak-Winter

*Uniwersytet Wrocławski**Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii*ORCID: [0000-0002-8202-1360](https://orcid.org/0000-0002-8202-1360)

Przedmowa

Oddajemy do rąk Czytelników zbiór artykułów naukowych poświęconych aktualnym zagadnieniom transformacji klimatyczno-energetycznej, ponieważ sprawy ochrony klimatu i racjonalnego zużycia energii determinują nie tylko systemy gospodarcze, ale również polityki publiczne wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Swoistym akceleratorem omawianych procesów stały się wydarzenia *prima facie* niezwiązane z energią i klimatem, jak np. zbrojna napaść Rosji na Ukrainę, skutkująca koniecznością pilnego przededefiniowania dotychczasowego konstruktu polityki energetycznej UE. Jednocześnie centralne miejsce zajmuje wymiar społeczny transformacji, co sprawia, że cele klimatyczno-energetyczne powinny kształtować najważniejsze obszary działalności instytucji publicznych.

Nie inaczej jest w odniesieniu do nauki. Znaczenie i skala przedsięwzięć niezbędnych do przeprowadzenia transformacji klimatyczno-energetycznej sprawiają, że istnieje pilna konieczność jeszcze większej aktywizacji i integracji środowiska akademickiego reprezentującego różne dyscypliny nauki. Zagadnienia ochrony klimatu oraz racjonalnego zużywania energii są coraz częściej przedmiotem badań naukowych, jednak należy postulować prowadzenie szeroko zakreślonych interdyscyplinarnych oraz zintegrowanych badań, by stały się one wiarygodnym elementem diagnozy stanu obecnego oraz impulsem do przeprowadzania koniecznych zmian. Ale to nie wszystko. Nie do przecenienia jest wszakże edukacja klimatyczna studentów, determinująca nie tylko poziom wiedzy młodej generacji pracowników wstępujących na rynek pracy, ale przede wszystkim wrażliwość na sprawy naprawdę ważne dla przyszłości naszej planety.

Zaproponowany w niniejszym tomie zestaw artykułów dobrze oddaje złożoność i wielowątkowość uwarunkowań transformacji klimatyczno-energetycznej, które zostały tu przeanalizowane z perspektywy nauk prawnych, ekonomicznych oraz o zarządzaniu. Jako podstawowy punkt odniesienia przyjęto ambitną politykę energetyczną Unii Europejskiej proklamowaną w Europejskim Zielonym Ładzie UE. Jak żadna inna inkorporuje

ona cele i zadania zrównoważonego rozwoju zawarte w Agendzie 2030 Organizacji Narodów Zjednoczonych, czyli swoistej strategii rozwoju świata przyjętej jednogłośnie przez 193 państwa członkowskie w 2015 r. Jednocześnie jest ona jednym z wiodących instrumentów realizacji celów Porozumienia paryskiego ONZ z 2015 r., nakierowanego na ograniczenie wzrostu temperatury globalnej o 1,5°C względem poziomu przedprzemysłowego. Artykuły prezentują i poddają krytycznej analizie rozmaite mechanizmy służące osiągnięciu celów neutralności klimatycznej, by wymienić w tym miejscu handel emisjami UE, zielone zamówienia publiczne czy integrację systemu energetycznego. Centralną rolę odgrywa prosument jako odbiorca i wytwórca energii w jednej osobie, co jednocześnie podkreśla społeczny wymiar transformacji. Kluczowe znaczenie demokracji energetycznej dla realizacji celów nowej polityki energetyczno-klimatycznej UE bardzo mocno wybrzmiewa w założeniach koncepcji *smart city*, których realizacja umożliwia inteligentne i systemowe zarządzanie obszarem miejskim. *Last but not least* należy podkreślić, że nieuniknionym zjawiskiem towarzyszącym odchodzeniu od gospodarki wysokoemisyjnej jest występowanie konfliktu interesów odzwierciedlających racjonalność polityk unijnych, państw członkowskich, regionów czy gmin, również tych usytuowanych w bezpośredniej bliskości granicy państwowej, co ilustruje spór wokół kopalni Turów na styku trzech granic.

Do wszystkich Autorów artykułów zamieszczonych w niniejszym tomie „Folia Iuridica Universitatis Wratislaviensis” kieruję serdeczne słowa podziękowania za inspirujący i ważny głos w dyskusji na temat aktualnych zagadnień transformacji energetyczno-klimatycznej w Polsce i w Europie.

Renata Kusiak-Winter
czerwiec 2022